

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเลือกตั้งตัวแทนประชาชนหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเป็นตัวแทนในการปกครองประเทศ เป็นกระบวนการทางการเมืองอย่างหนึ่ง ในระบบการปกครองที่เชื่อว่าอำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดในการปกครองเป็นของปวงชน (สมบุรุษ สุขสำราญ, 2520) หรือที่เราเรียกกันว่า "การปกครองในระบอบประชาธิปไตย" นั่นเอง ซึ่งการปกครองในระบอบนี้เชื่อว่าประชาชนเป็นที่มาของอำนาจอันชอบธรรม โดยถือว่าอำนาจในการปกครองมีอยู่กับประชาชนโดยธรรมชาติ และประชาชนได้ตกลงใจร่วมกันที่จะมอบอำนาจนี้ให้แก่ตัวแทนของตน เพื่อทำการบริหารประเทศให้ตรงตามเจตนารมณ์ของประชาชน (กนก วงศ์ตระหง่าน, 2527) ดังนั้น การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

การเลือกตั้งไม่เพียงแต่จะเป็นกระบวนการที่ให้ประชาชนเลือกผู้ปกครองเท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการสร้างความชอบธรรมให้แก่ผู้ปกครองด้วย การเลือกตั้งเป็นวิถีทางหนึ่งซึ่งเชื่อมโยงทัศนคติของประชาชนและนโยบายของรัฐบาลในการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และแก้ไขความขัดแย้งของกลุ่มทางสังคมโดยสันติวิธี (Richard G. Neimi and Herbert F. Weisberg, 1984) ทั้งนี้เพราะปรัชญาการปกครองระบอบประชาธิปไตย ถือว่า ประชาชนทุกคนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งได้แก่ อำนาจในการบัญญัติกฎหมาย การบริหารและอำนาจในทางตุลาการ ดังนั้นประชาชนทุกคนในแต่ละรัฐที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ควรได้รับสิทธิในการเลือกผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนได้อย่างไม่มีข้อจำกัด ไม่ว่าจะเป็นข้อจำกัดทางด้านอายุ การศึกษา เพศ ศิพพรรณ หรือเชื้อชาติ หรือถ้าจะมีข้อจำกัดการใช้สิทธิก็ควรมีเท่าที่จำเป็น เช่น จำกัดสิทธิเฉพาะบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผลและวัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละประเทศเป็นสำคัญ ในระบอบประชาธิปไตยนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ราษฎรจำนวนมากที่สุดได้มีส่วนในการใช้อำนาจอธิปไตย ซึ่งได้แก่บุคคลทุกคนของชาติ และการ

กำหนดกฎเกณฑ์เรื่องคุณสมบัติผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งควรจะจำกัดไว้ให้น้อยที่สุด (หยุด แสงอุทัย , 2512) อันจะทำให้การเลือกตั้งเป็นไปตามหลักการออกเสียงโดยทั่วไป (Universal Suffrage) ซึ่งได้บัญญัติไว้ในกฎหมายสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ ข้อ 2(1) (พิพจน์ วิเชียรสวรรณ, 2535) ซึ่งถือเป็นหลักเกณฑ์อันเป็นรากเงาของการเลือกตั้ง

ในหลายประเทศที่เป็นเอกราชทั่วโลก 132 ประเทศ มีถึง 96 ประเทศที่ได้มีการขยายฐานอายุผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งให้เหลือเพียง 18 ปี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 72.7 จึงทำให้ทราบถึงแนวโน้มที่ประเทศต่าง ๆ จะให้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งแก่ประชาชนอย่างกว้างขวางมากขึ้น¹ (Ian Gorrin, 1989)

สำหรับในประเทศไทย เพิ่งจะมีการขยายฐานให้สิทธิการเลือกตั้งแก่เยาวชนอายุ 18 ปีขึ้นไปในปี 2538 ตามประกาศในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2538 ดังปรากฏความตอนหนึ่งในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 112 ตอนที่ 7 ก. หน้า 1-71 ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2538 ซึ่งได้ระบุสาระสำคัญเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ ดังนี้คือ เปลี่ยนจากอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์เป็นอายุ 18 ปีบริบูรณ์ (เอกสารอัดสำเนารูปสาระสำคัญรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2538) ซึ่งความในตอนนี้จะมีผลบังคับใช้ทันทีที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และจะมีผลใช้เป็นที่ครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ 2 กรกฎาคม 2538

อย่างไรก็ตาม กฎหมายขยายฐานอายุการเลือกตั้งนี้ก็มีการถกเถียงในประเด็นของความเหมาะสมที่จะให้เยาวชนอายุ 18 ปีขึ้นไปเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ดังการอภิปรายของ

¹ ดูรายละเอียดเพิ่มเติม ใน Ian Gorrin, Elections Since 1945 : A Worldwide Reference Compendium (New York: Longman , 1989)

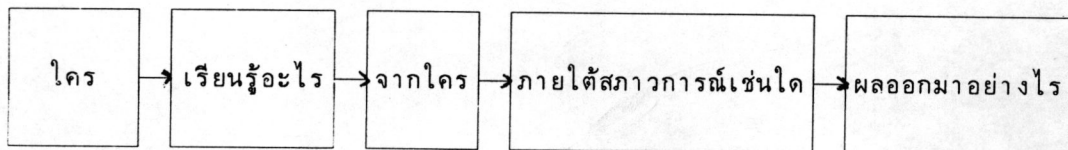
พลเรือเอกเกาะหลัก เจริญรุทซ์ ในฐานะสมาชิกวุฒิสภาและตัวแทนกรมการเสียดังกล่าว
 ที่ได้กล่าวไว้ว่า² "...เหตุผลไม่ได้อยู่ที่อายุ แต่อยู่ที่ภาวะจิตสำนึกทางการเมือง และจิตวิญญาณ
 แห่งประชาธิปไตยที่เยาวชนควรมี นั่นคือ เมื่อขยายฐานอายุผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไปแล้ว สิ่ง
 ที่เยาวชนจะต้องมี ก็คือจิตสำนึกทางการเมืองที่จะมาใช้สิทธินี้ นอกจากนี้ เยาวชนจะต้องมี
 ความเข้าใจในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความเข้าใจ
 ในกฎหมาย มีความเข้าใจในเสียงส่วนใหญ่ และเคารพเสียงส่วนน้อย ซึ่งทั้งสามสิ่งนี้ คือ องค์
 ประกอบของจิตวิญญาณแห่งประชาธิปไตย..." ซึ่งตรงกับแนวคิดของ เกเบรียล อัลมอนด์ และ
 ซิดนีย์ เวิร์บะ นักวิชาการทางรัฐศาสตร์ผู้ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการนำเอา
 ระบบประชาธิปไตยไปใช้ในประเทศที่กำลังพัฒนา พบว่าปัญหาพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่ง
 ซึ่งไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตย คือการที่ประชาชนหรือสมาชิกของระบบการ
 เมืองนั้นไม่มีวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) อันส่งผลให้มีทัศนคติ ความเชื่อ
 และค่านิยมที่ไม่สอดคล้องกับหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย พวกเขาว่าในเรื่องนี้ไว้ว่า
 "การพัฒนารูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น การมีเพียงสถาบันประชาธิปไตยที่เป็น
 ทางการ เช่น การให้สิทธิในการเลือกตั้ง การมีพรรคการเมือง มีฝ่ายนิติบัญญัติที่มาจากการเลือก
 ตั้ง ฯลฯ เท่านั้นยังไม่เพียงพอ การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นจะต้องมีวัฒนธรรมทางการเมือง
 เมืองที่สอดคล้องกับระบบการเมืองนั้นด้วย" (Gabriel A. Almond and Sidney
 Verba, 1966) ดังนั้นจึงเป็นที่น่าศึกษาว่า เยาวชนที่ได้รับการขยายฐานสิทธิในการเลือกตั้งนี้มี
 คุณสมบัติทางการเมืองในด้านจิตวิญญาณแห่งประชาธิปไตย หรือวัฒนธรรมทางการเมืองที่สมควร
 หรือเหมาะสมกับการได้รับสิทธิออกเสียงเลือกตั้งจริงหรือไม่ อันจะเป็นการสร้างความมั่นคงและการ
 พัฒนาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่ต้องการพลเมืองที่เข้าร่วมทางการเมืองด้วยความ
 คิดและจิตวิญญาณแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

² ดูรายละเอียดเพิ่มเติม ในเอกสารศูนย์ขวเลข สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร,
 2535)

การที่วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลหนึ่ง ๆ จะเป็นอย่างไรนั้นเกี่ยวข้องโดยตรงกับ "กระบวนการสังคมประภิตทางการเมือง" (Political Socialization) ซึ่งเป็นการก่อรูปและส่งผ่านวัฒนธรรมทางการเมืองในทุกกระบวนการเมือง กระบวนการสังคมประภิตทางการเมืองนั้น อาจเป็นทั้งกระบวนการเพื่อผดุงรักษา สืบทอด แปลงรูป หรือสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองขึ้นมาใหม่ก็ได้ (Richard Dawson and Kenneth Prewitt, 1969) ซึ่งกระบวนการสังคมประภิตทางการเมืองเพื่อปลูกฝังทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมทางการเมือง ในลักษณะหนึ่งลักษณะใดนี้ จะกระทำโดยผ่านทางสถาบันต่าง ๆ ทางสังคมในหลายระดับ เช่น ครอบครัว โรงเรียน สถาบันศาสนา และสื่อมวลชน (วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน, 2521) กระบวนการสังคมประภิตทางการเมืองนั้น เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตของมนุษย์ トラบเท่าที่มนุษย์ยังมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันภายใต้สภาพแวดล้อมของสังคมมนุษย์ กระบวนการนี้เองที่เป็น "ตัวกลาง" เชื่อมโยงวัฒนธรรมกับมนุษย์และดึงเอาวัฒนธรรมเข้าไปมีส่วนอย่างมากต่อพฤติกรรมของมนุษย์ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2524)

เมื่อพูดถึงกระบวนการสังคมประภิตทางการเมือง หรือการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแล้ว ก็ย่อมหนีไปไม่พ้นที่จะต้องพูดถึง "การสื่อสาร" ซึ่งเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ ความคิดเห็น ตลอดจนข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของมนุษย์ในสังคมโดยผ่านช่องทางอันหนึ่ง (Everett M. Rogers and F.Floyd Shoemaker, 1971) ทั้งนี้ เพราะการสื่อสารทำให้มนุษย์สามารถเรียนรู้ความคิดใหม่ ๆ สามารถกระตุ้นให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เข้าใจการเปลี่ยนแปลงนั้นตระหนักถึงความสำคัญของตนเองในทางการเมือง และในที่สุดประชาชนจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกระตือรือร้นได้ (อำพล สิงทโกวิทนท์ และสุวิศักดิ์ กฤตรัชตพันธ์, ม.ป.ป.) ดังการวิจัยในชนบทอินเดียสองแห่งเกี่ยวกับการสื่อสารและการพัฒนา ได้มีการค้นพบว่า การสื่อสารช่วยให้ ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญในอำนาจของตน และเป็นตัวกระตุ้นให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (Lee B. Backer, Maxwell E. McCombs and Jack M. Mcleod, 1976) หรืออย่างน้อยก็สามารถใช้พลังของสื่อในการสร้าง และพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับการเมือง (Political Cognition) ให้แก่ประชาชนได้ (พรภิรมย์ เอี่ยมธรรม, 2520) จะเห็นได้ว่าการสื่อสารเป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างวัฒนธรรมทาง

การเมือง อันจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้น ในการที่จะศึกษาว่าเยาวชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองเช่นไร และวัฒนธรรมทางการเมืองนั้นเป็นตัวกระตุ้นให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งอย่างไร ก็ควรที่จะศึกษาถึงพลังในการสื่อสารในระดับต่าง ๆ ของสังคมว่ามีความสัมพันธ์กับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชนหรือไม่ ทั้งนี้โดยยึดถือแนวคิดของ ลาสเวลล์ (Lasswell) ในเรื่องกระบวนการสื่อสารทางการเมือง เป็นเกณฑ์ในการศึกษากระบวนการดังกล่าว ดังแผนผังต่อไปนี้ (อ้างถึงใน สถิตย์ นิยมญาติ, 2524)

สำหรับในการวิจัยนี้ "ใคร" ก็คือ เยาวชนอายุ 18-19 ปีที่ได้รับสิทธิขยายฐานการเลือกตั้งเป็นครั้งแรกในปี 2538 "เรียนรู้อะไร" ก็คือ วัฒนธรรมทางการเมือง "จากใคร" ก็คือ จากตัวการที่เป็นหลักสำคัญในการสร้างการเรียนรู้ทางการเมืองให้แก่เยาวชน ซึ่งได้แก่ ครอบครัว สถานศึกษา กลุ่มเพื่อน การสื่อสารมวลชน พรรคการเมือง หน่วยงานราชการ และกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้โดยผ่านช่องทางการสื่อสารมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ "ภายใต้สภาวะการณ์เช่นใด" ก็คือภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย และ "ผลออกมาอย่างไร" ก็คือ การที่เยาวชนมีวัฒนธรรมทางการเมือง และการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้เกิดการวิจัยครั้งนี้ขึ้น โดยผู้วิจัยต้องการที่จะทราบว่าการสื่อสารในระดับต่างๆของสังคมเป็นพลังในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งจะเป็นตัวเสริมสร้างการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนไทย (ในที่นี้หมายถึงการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) มากน้อยเพียงใด และความต้องการที่จะทราบว่า เยาวชนไทยที่ได้รับสิทธิขยายฐานการเลือกตั้งมีวัฒนธรรม

ทางการเมือง ที่สอดคล้องกับกฎหมายขยายฐานการเลือกตั้งหรือไม่ โดยพิจารณาจากการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั่วไปของเยาวชนอายุ 18-19 ปี ในวันที่ 2 กรกฎาคม 2538

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ (ซึ่งได้แก่ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ) กับวัฒนธรรมทางการเมืองของเยาวชน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของเยาวชน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากรศาสตร์ กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ ของเยาวชน
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยประชากรศาสตร์ กับวัฒนธรรมทางการเมืองของเยาวชน

สมมติฐานในการวิจัย

1. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของเยาวชน

ซึ่งสามารถนำมาเขียนสมมติฐานย่อยได้ดังต่อไปนี้ คือ

- 1.1. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน (ซึ่งได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร) มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง (ซึ่งได้แก่ทัศนคติทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองฯ ความสนใจทางการเมืองฯ ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองฯ ความสำนึกทางการเมืองฯ ความไว้วางใจทางการเมืองฯ)

1.2. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคล (ซึ่งได้แก่ บุคคลในครอบครัว เพื่อน ครูอาจารย์) มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง (ซึ่งได้แก่ ทศนคติทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองฯ ความสนใจทางการเมืองฯ ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองฯ ความสำนึกทางการเมืองฯ ความไว้วางใจทางการเมืองฯ)

1.3. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจ (ซึ่งได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก ไปสเตอร์หรือแผ่นป้าย ขบวนการหรือรถกระจายเสียง การอภิปรายหาเสียง) มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง (ซึ่งได้แก่ ทศนคติทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองฯ ความสนใจทางการเมืองฯ ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองฯ ความสำนึกทางการเมืองฯ ความไว้วางใจทางการเมืองฯ)

2. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ ของเยาวชนมีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ซึ่งสามารถนำมาเขียนสมมติฐานย่อยได้ดังต่อไปนี้ คือ

2.1. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน (ซึ่งได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร) มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

2.2. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคล (ซึ่งได้แก่ บุคคลในครอบครัว เพื่อน ครูอาจารย์) มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

2.3. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจ (ซึ่งได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก ไปสเตอร์หรือแผ่นป้าย ขบวนการหรือรถกระจายเสียง การอภิปรายหาเสียง) มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

3. วัฒนธรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ซึ่งสามารถนำมาเขียนสมมติฐานย่อยได้ดังต่อไปนี้ คือ

3.1. ทศนคติทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

3.2. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองฯ มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

3.3 ความสนใจทางการเมืองฯ มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

3.4. ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองฯ มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

3.5. ความสำนึกทางการเมืองฯ มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

3.6. ความไว้วางใจทางการเมืองฯ มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

4. ปัจจัยทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ ของเยาวชน

ซึ่งสามารถนำมาเขียนสมมติฐานย่อยได้ดังต่อไปนี้ คือ

4.1. เพศ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน (ซึ่งได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร)

4.2. เพศ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคล (ซึ่งได้แก่ บุคคลในครอบครัว เพื่อน ครูอาจารย์)

4.3. เพศ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจ (ซึ่งได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก ไปสเตอร์หรือแผ่นป้าย ขบวนการหรือรถกระจายเสียง การอภิปรายหาเสียง)

4.4 การศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน (ซึ่งได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร)

4.5. การศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคล (ซึ่งได้แก่ บุคคลในครอบครัว เพื่อน ครูอาจารย์)

4.6. การศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจ (ซึ่งได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก ไปสเตอร์หรือแผ่นป้าย ขบวนการหรือรถกระจายเสียง การอภิปรายหาเสียง)

4.7. อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน (ซึ่งได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร)

4.8. อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคล (ซึ่งได้แก่ บุคคลในครอบครัว เพื่อน ครูอาจารย์)

4.9. อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจ (ซึ่งได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก ไปสเตอร์หรือแผ่นป้าย ขบวนการหรือรถกระจายเสียง การอภิปรายหาเสียง)

5. ปัจจัยทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของเยาวชน ซึ่งสามารถนำมาเขียนสมมติฐานย่อยได้ดังนี้ คือ

5.1. เพศ มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง (ซึ่งได้แก่ ทศนคติทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองฯ ความสนใจทางการเมืองฯ ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองฯ ความสำนึกทางการเมืองฯ ความไว้วางใจทางการเมืองฯ)

5.2. อาชีพมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง (ซึ่งได้แก่ ทศนคติทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองฯ ความสนใจทางการเมืองฯ ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองฯ ความสำนึกทางการเมืองฯ ความไว้วางใจทางการเมืองฯ)

5.3. การศึกษามีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง (ซึ่งได้แก่ ทศนคติทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองฯ ความสนใจทางการเมืองฯ ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองฯ ความสำนึกทางการเมืองฯ ความไว้วางใจทางการเมืองฯ)

ขอบเขตของการวิจัย

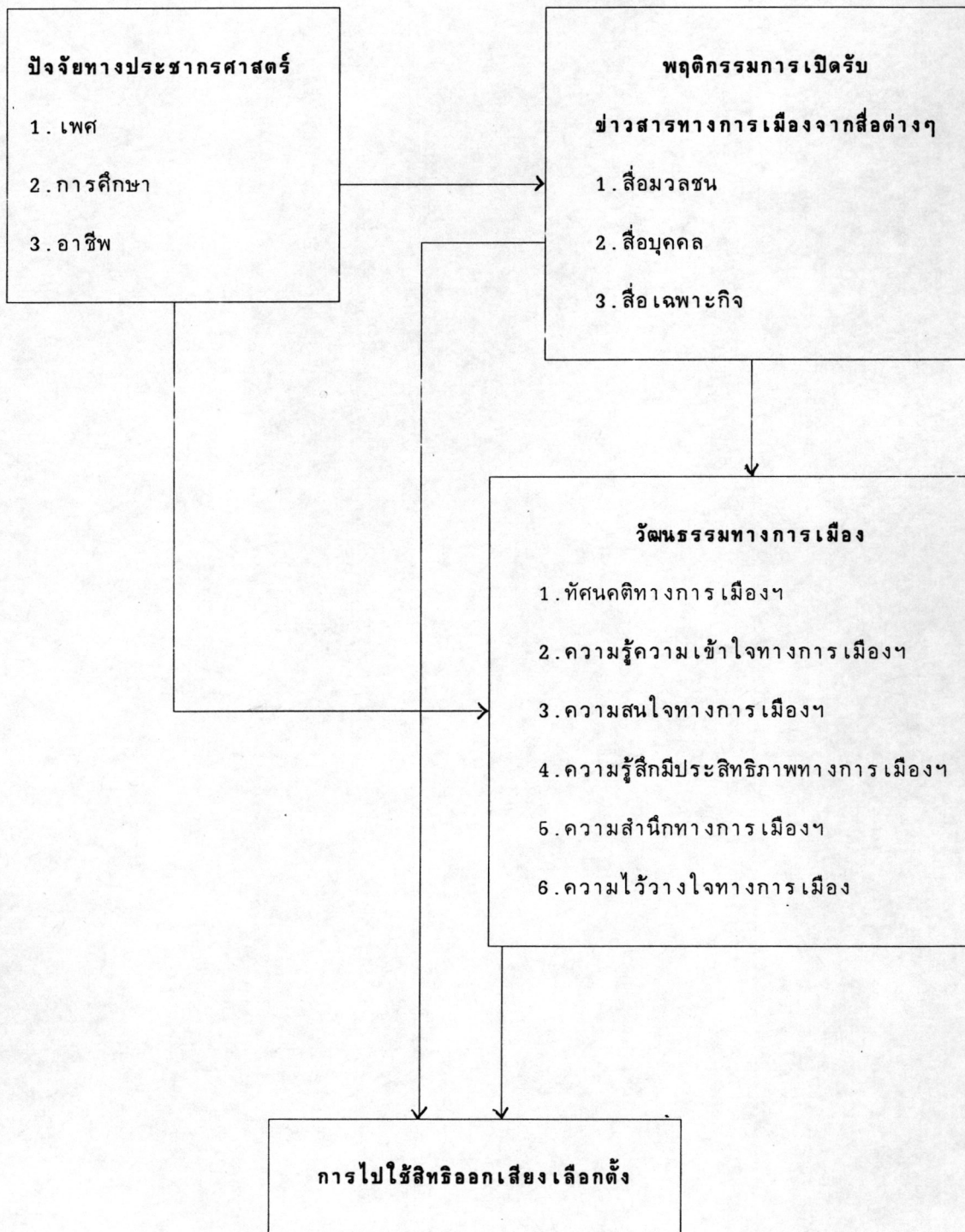
1. การศึกษาคั้งนี้มุ่งศึกษาเยาวชนอายุ 18-19 ปีที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เท่านั้น เนื่องจากกรุงเทพมหานครจัดได้ว่าเป็นมหานครที่มีทรัพยากรทางด้านข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอยู่มาก แต่มักจะปรากฏบ่อยครั้งว่ากรุงเทพมหานคร เป็นจังหวัดที่มีผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งที่น้อยที่สุด เสมอ จึงเป็นที่น่าสนใจว่า เยาวชนที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครจะเป็นผู้ที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระดับใด และการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองนั้นจะมีความเกี่ยวข้องกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเยาวชนหรือไม่

2. การศึกษาคั้งนี้ มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร เฉพาะในส่วนของ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการเมืองของไทยจะได้นำผลการศึกษาไปศึกษาหากระบวนการพัฒนา และส่งเสริมให้เยาวชนไทยมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้ โดยผ่านกระบวนการสื่อสารในระดับต่าง ๆ อันจะเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

2. เพื่อให้เห็นความสำคัญของการสื่อสารที่มีต่อการเมืองการปกครองของไทย อันเป็นการเพิ่มพูนความรู้ทางด้านนิเทศศาสตร์พัฒนาการและการศึกษาทางด้านสังคมศาสตร์

แผนภาพแสดง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง กับปัจจัยต่างๆ

นิยามศัพท์

1. **พฤศจิกายนการเปิดรับข่าวสารการเมือง** : การฟัง การอ่าน ข่าวสารที่เกี่ยวกับการเมืองทั้งในและต่างประเทศ จากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ

2. **ข่าวสารทางการเมือง** : เนื้อหาที่ให้ความรู้แก่สมาชิกในระบบการเมืองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง หรือการเคลื่อนไหวใด ๆ ในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวครอบคลุมลักษณะ 4 ประการ คือ

1) เนื้อหาเกี่ยวกับระบบการเมืองทั้งหมด ในแง่องค์การหรือสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ ที่มีอยู่ในระบบการเมือง

2) เนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการนำเข้า ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับช่องทางการผ่านของข้อเรียกร้อง และการสนับสนุน อันเป็นปัจจัยนำเข้าสู่ระบบการเมือง เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง ระบบราชการ การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

3) เนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการนำออก ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง หรือสถาบันทางการเมืองของระบบการเมืองที่เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจ ตกลงใจและนโยบายต่างๆในระบบการเมืองนั้นๆ เช่น รัฐสภา รัฐบาล ระบบราชการ เป็นต้น

4) เนื้อหาเกี่ยวกับอรรถภาพส่วนตัว หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับตนเองในฐานะ และบทบาทที่บุคคลควรมีต่อระบบการเมือง ซึ่งเป็นการประเมินคุณค่าตนเองในทางการเมือง

ดังนั้น ข่าวสารการเมืองในที่นี้ จึงครอบคลุมถึงข่าวสารที่เกี่ยวกับการเมืองทั้งระบบ ทั้งส่วนของรัฐบาล พรรคการเมือง รัฐสภา สถานการณ์บ้านเมือง การหาเสียงเลือกตั้ง ทั้งส่วนที่เป็นข่าวสารในประเทศและข่าวสารต่างประเทศ

3. **การเปิดรับสื่อมวลชน** : การฟังวิทยุกระจายเสียง การอ่านหนังสือพิมพ์และนิตยสาร และการชมวิทยุโทรทัศน์

4. **การเปิดรับสื่อบุคคล** : การรับฟังข่าวสารจากสื่อบุคคล ซึ่งอาจเป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล 2 คน หรือมากกว่านั้นขึ้นไป ได้แก่ การสื่อสารในหมู่เพื่อน กับครู อาจารย์ กับบุคคลในครอบครัว เป็นต้น
6. **การเปิดรับสื่อเฉพาะกิจ** : การดู อ่าน รับฟัง สื่อรณรงค์ที่ใช้ในโอกาสพิเศษ ในที่นี้หมายถึง การหาเสียงเลือกตั้งทั่วไปของหน่วยงานรัฐบาล เอกชน และพรรคการเมือง ที่เผยแพร่ระหว่างวันที่ 6 มิถุนายน 2538 ถึงวันที่ 1 กรกฎาคม 2538 อันได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก เช่น ใบปลิว แผ่นพับ สติกเกอร์ ปุ๋มหิน , สื่อที่ติดอยู่กับที่ เช่น ไปสเตอร์ และแผ่นป้าย , ขบวนการ หรือรถกระจายเสียงเคลื่อนที่ และการอภิปรายหาเสียงของนักการเมือง
6. **กระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง** : การอบรมสั่งสอน การเรียนรู้ทางการเมือง ทั้งโดยตรงและทางอ้อม โดยผ่านกระบวนการสื่อสารในสถาบันทางสังคมแต่ละระดับ เช่น ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน สื่อมวลชน ซึ่งจะก่อให้เกิดทัศนคติ ความเชื่อ หรือรวมเรียกว่าวัฒนธรรมทางการเมือง ของแต่ละบุคคลขึ้นมา
7. **วัฒนธรรมทางการเมือง** : แบบแผนของทัศนคติ และความเชื่อของบุคคลที่มีต่อระบบการเมือง และส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมือง ซึ่งจะ เป็นตัวกำหนดให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองต่อไป
8. **วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย** : ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อการเมืองในส่วนที่เกี่ยวกับบทบาทภาระหน้าที่ของสมาชิกของสังคม ตลอดจนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ ระบบการเมืองและส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมืองในการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งได้แก่ การมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีความสนใจทางการเมือง มีความรู้ ความเข้าใจทางการเมือง มีความไว้วางใจทางการเมือง มีความรู้สึกมีประสิทธิ ภาพทางการเมือง และมี

ความสำนึกในหน้าที่พลเมือง ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้เป็นผลมาจากกระบวนการสังคม-
ประกิตทางการเมืองนั่นเอง

9. **ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย** : การที่บุคคลมีความศรัทธาต่อการปกครองใน
ระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา การยึดมั่นในความสำคัญและศักดิ์ศรี
ของบุคคล การเชื่อมั่นในความสามารถของบุคคล การเคารพในสิทธิและเสรีภาพ
ของผู้อื่น และการเคารพในเสียงส่วนมาก

10. **ความสนใจทางการเมือง** : การที่บุคคลมีความรู้สึกสนใจ กระตือรือร้น และติดตาม
กิจกรรมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ซึ่งดูได้
จากการติดตามข่าวสารบ้านเมืองจากสื่อต่าง ๆ การรู้จักชื่อพรรคการเมืองและ/
หรือตำแหน่งของนักการเมืองในขณะนั้น

11. **ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง** : การที่บุคคลมีความรู้ความเข้าใจทางข้อเท็จจริง
ทางการเมือง การปกครอง คือ ความเข้าใจระบบการปกครองในระบอบประชา-
ธิปไตยแบบรัฐสภาของไทย ซึ่งประกอบด้วย อำนาจทางนิติบัญญัติผ่านการทำงาน
ของรัฐสภา อำนาจบริหารผ่านการทำงานของคณะรัฐมนตรี อำนาจตุลาการผ่าน
การดำเนินงานของศาล เป็นต้น

12. **ความไว้วางใจทางการเมือง**: เป็นความโน้มเอียงทางด้านการเมืองพื้นฐาน หรือการรับรู้
ที่บุคคลมีต่อกิจกรรมทางการเมือง อำนาจทางการเมือง ผู้ใช้อำนาจทางการเมือง
หรือระบบการเมืองทั้งหมดในเชิงประเมินค่า ซึ่งแสดงออกในรูปของความชอบพอ
และการให้ความไว้วางใจต่อบุคคลทางการเมือง และระบบทางการเมืองต่างๆ

13. **ความรู้สึกรับประสิทธิผลทางการเมือง** : การที่บุคคลมีความเชื่อ หรือมีความรู้ว่าการกระทำทางการเมืองของเขา สามารถที่จะมีผลกระทบต่อกระบวนการทางการเมือง หรือ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้
14. **ความสำนึกในหน้าที่พลเมือง** : การที่บุคคลเชื่อว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่าง ๆ เป็นหน้าที่ที่จะต้องทำ มิใช่สิ่งที่จะทำก็ได้ ไม่ทำก็ได้
15. **เยาวชน** : ผู้ที่มีอายุ 18 และ 19 ปี ซึ่งได้รับสิทธิในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นครั้งแรก